

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

LXI. De Peccato Originali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

timebant, se cum eodem interrogantes: *Quid faciam, cum surrexerit ad iudicandum Dominus? & cum quaesierit, quid respondebo illi?* Job, c. 31. v. 14. & 23. Secundo repugnat SS. Patribus, praesertim D. Augustino L. de corrept. & gratia c. 13. ubi ait: *quis ex multitudine Fidelium, quamdiu in hac mortalitate vivitur, in numero praedestinatorum se esse praesumat? quia id occultari opus est in hoc loco, ubi sic cavenda est elatio, ut etiam per Satanae angelum tantus colaphizetur Apostolus.* His aureis & clarissimis verbis, quibus S. Pater hanc praesumptuosam securitatem prostravit, consentit Hieronymus in illud cit. Ecclesiasticae 9. nemo scit, utrum odio &c. hic, inquit, est sensus. *Inveni iustorum opera in manu Dei esse, & tamen, utrum amentur à DEO, an non, nunc eos scire non posse; & in ambiguo iudicare, utrum ad probationem sustineant, quae sustinent: an ad supplicium: in futuro igitur scient &c.* Idem D. Gregorius hom. 28. in Evangel. non pessimè, ut impudenter calumniatur Calvin. L. 3. Inst. c. 24. §. 8. sed optimè tradidit apens, *vocationis tantum nostrae conscientia nos esse: & electionis incertos; Nam etiam si quales hoc die simus, sciamus, quales tamen simus futuri, nescimus.* Tertio repugnat rationi. Tum quia praedestinatorio & reprobativo spectant ad occulta DEI consilia soli DEO cognita; *quis enim consultarius ejus fuit?* Ad Rom. 11. v. 14. Tum quia nemo scit se esse in gratia, ut diximus Controv. 55. multò minùs, se esse perseveraturum in gratia, ut eundem diximus Controv. 56. §. 5. & 9. Tum quia ex Sectarijs nonnulli subinde vel ad Catholicam fidem convertuntur, vel ad manifestam impietatem deficiunt. Quomodo ergo prius certitudinem praedestinationis suae habuerunt? Tum quia promissiones DEI, quae in Evangelio habentur, varijs sunt affectae conditionibus, ut mox dicemus. Itaque

LIV. Respond. ad Fundamentum. Ad primum locum, intelligi hunc universim de ijs, qui vivà fide credunt in nomine Filij Dei, si tamen in hac fide perseveraverint usque ad mortem, ut bene explicat D. Thomas eundem text. Sed cum hac scientia & certitudine universali ac conditionatâ consistit ignorantia & incertitudo particularis, an hic vel ille habeat aut habiturus sit talem fidem vivam cum perseverantia conjunctam. Ad secundum, istum locum intelligendum vel de morali quadam certitudine, non tamen absque omni formidine, quam certitudinem moralem concessimus cum viris doctis §. 26. & indicat S. Bernard. Sermon. 2. in Octav. Paschae: vel de absolutâ etiam & firma certitudine respectu eorum, qui habuerunt specialem revelationem de sua praedestinatione, atque ita intelligit hunc locum S. August. L. de grat. & Lib. arb. apens, *Paulum loqui de se ipso & alijs, quibus sua praedestinatio divinitus innotuit.* Ad tertium, hoc testimonium spectare ad omnes justos adultos; quibus etsi Spiritus per internum solatium & illustrationem mentis subinde testimonium reddat, quod sint filij DEI, ac proinde secundum praesentem saltem justitiam haeredes regni, non tamen praestet ea res infallibilem certitudinem; non quod testimonium Spiritus S. incertum sit, sed quod ipsi infallibiliter non sciant, testimonium seu inspirationem illam à Spiritu S. esse, cum & Satanas transformare se solet in Angelum lucis; unde etiam probare jubemur Spiritus, si ex DEO sint. Interim concesserim, probari ex illo loco justos saepe habere conjecturalem quandam, aut

etiam quasi moralem certitudinem de sua salutè, cui tamen subesse possit falsum. Videri de hoc potest Tanner Tom. 2. D. 6. q. 4. dub. 5. Ad quartum, constare ex verbis adductis S. Gregorij, scilicet posse nos quidem esse conscientios vocationis nostrae, non autem electionis & glorificationis; Nunquid enim ipsius Christi testimonio multi sunt vocati, pauci verò electi Matth. 20. v. 17. Unde Amesius palpabile commisit mendacium, idque geminum; 1. Apostolum citatis verbis tam calè docere, efficaciter vocatos scire se secundum propositum DEI vocatos: ac si solis radio scripsisset alterum, Bellarminum non esse ausum negare efficaciter vocatos fuisse secundum propositum vocatos, atque idcirco glorificandos, cum istud Cardinalis tanquam haeresin rejiciat. videri ipse potest L. 3. de Justif. c. 14. & 15. à Lutharano & Calviniani! *ò seducte columba Ephraim! Osee 7. v. 11.* Timorem Domini revocate ab exilio, quò eum Seductores vestri Lutherus, Calvinus &c. suavi hoc dementiae fascino fugavere; aut malè vobis erit in extremis. Nam non nisi *Timentum Dominum bene erit in extremis*, Siracide teste, c. 1. v. 13. qui autem *sine timore est; non poterit justificari.* ibid. v. 28. nec igitur glorificari, & coronâ Salutis beatificari.

PECCATA.

Uemadmodum apud Praedestinos ex hac vita discedentes bona opera reperiuntur, quibus destinatum sibi à DEO gloriam veluti Coronam adipiscuntur, ita & apud Reprobos in fine vita peccata mortalia inveniuntur, propter quae à Beatitudine arcentur, & in ignem aeternum discedere jubentur. Cum igitur de bonis operibus supra egerimus, nunc de Peccatis aliquid subjungemus, cum haeretici in his quoque asserendis à veritate Catholica aberent.

CONTROVERS. LX.

DE PECCATO ORIGINALI.

Peccatum juxta Aristotelem & S. Thomam est triplex Naturae, Artis, & Moris. De hoc postremo & theologico inpraesenti controversitur; quod peccatum in genere definitur potest, Forma denominas Naturam intellectualem DEO displicentem, inducensque reatum alicujus pœnae. Dividitur in Originale, & Personale: & hoc iterum in Actuale, & Habituale.

PARS PRIOR.

DOCTRINAE CATHOLICORUM.

I. Peccatum Originale vocatur defectus ille, qui derivatur in posteros ab Adamo primo omnium parente. Dicitur Originale; quia in prima

Ddd origines

origine seu conceptione contrahitur. Et constans ac consentiens est in Ecclesia Romano catholica doctrina, omnes naturā suā sic esse (absque speciali privilegio) filios iræ, ut verè aliquod peccatum generatione contrahant.

Doctrina prima. Datur peccatum originale verè hominem DEO exosum reddens, & ab æternā beatitudine, nisi expietur excludens: idque reperitur in posteris omnibus naturali generatione ab Adamo descendētib; nisi exceptio aliqua specialis probari possit. Est omnium Catholicorum, & de fide certa. Pro hac veritate quinque textus ex veteri: totidem ex Novō Testamento adducit Valentia Tom. 2. q. 6. d. ii. punct. i. nobis unus aut alter sufficiat. Genes. 17. v. 14. dicitur: *Masculus, cuius praputij caro præcisā non fuerit* (septuaginta Interpretes vertunt infans, qui octavo die circumcisus non fuerit) *delebitur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum fecit*; quod testimoniū videtur præ cæteris clarum; cum enim parvuli distantiam boni & mali ignorent; ut ipse DEUS Deuter. 1. v. 39. testatur, ideoque propriā voluntate peccatum nullum committere possint, sensus esse nequit, perituras animas puerorum illorum, quod ipsi propriā voluntate præceptum commissionis violaverint, sed quia illo remedio circumcisionis destituti peccato originali inquinati manent: & quia in Adam, in quō teste Apostolo omnes peccaverunt, DEI pactum & testamentum dissipaverunt; uti interpretatur S. Augustinus L. 16. de civit. DEI c. 27. Huic valde congruit illud Osee c. 6. v. 7. *ipsi autem* (id est Posteri Adæ) *sicut Adam transgressi sunt pactum, ibi* (id est in Paradiso, ut D. Hieronymus exponit) *prævaricati sunt in me.* Luculentum etiam testimoniū est illud Pauli ad Rom. 5. v. 12. *per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit: & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* ubi Apostolum velle; omnes nos esse peccatores naturā, non solum imitatione, ex ipsomet constat ad Ephes. 2. v. 3. ubi ait: *nos esse naturā filios iræ.* Probat 2. ex Autoritate Concil. Milevit. Araus. Florentini & plurium aliorum, atque ipsius denique Tridentini Sess. 5. can. 2. his verbis: *si quis Adæ prævaricationem sibi soli, & non ejus propagini asserit nocuisse, & acceptam à DEO sanctitatem & justitiam, quam perdidit, sibi & non etiam nobis perdidisse: aut inquinatam illam per inobedientiam peccatum mentem & panas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est anima, anathema sit.* Probat 3. ex SS. Patribus. S. Augustinus de peccatorum meritis & remiss. l. 10. manifestum est, inquit, alia esse cuiq; propria peccata, in quibus tantum peccant, quorum peccata sunt: aliud hoc vnum, in quo omnes peccaverunt, in quo omnes illi unus homo fuerunt. Hoc ipsum S. Pater sæpius alibi repetit, scilicet quod Parvuli fuerint unus homo cum Adamo, & sic in illo peccaverunt. S. Basiliius hom. de Laud jejuniij ait: *quia non jejunavimus in primo parente, ideo exulamus à paradiso.* S. Ambrosius de fide resurret. scribit: *Lapsus sum in Adam, ejectus de Paradiso, mortuus in Adam.* Similia habent alij P. P. Probat 4. ex perpetuo Ecclesiæ usu. Ad quid enim alioquin in veteri Testamento circumcisionis: in novo baptismi infantibus moribundis conferendi tanta fuisset sollicitudo, si infantes in natiuitate nullam peccati labem per hæc remedia eluendam contraxerunt?

II. Doctrina secunda. Peccatum Originale est verum & propriè dictum peccatum. Est itidem certum ex Sac. Scriptura Patribus & Concilijs, specialim ex Tridentino Sess. 5. c. 5. ubi definitur, *in baptismo tolli totum id, quod veram & propriam rationem peccati habet.* Unde reprehenditur Durandus, tanquam minus cautè locutus, dum peccatum actuale magis propriè peccatum dixit, quàm originale, ita ut originale ad actuale relatum nõ habeat propriam rationem culpæ. Ovideo tamen in 1. 2. Tract. 6. c. 9. puncto 7. n. 7. fatetur, peccatum originale inter mortalia minimum esse propter imperfectionem voluntarij, cum à voluntate posterorum procedat tantum moraliter, non physice, sicut peccata mortalia personalia &c. Cæterum difficile intellectu, quomodo nos una cum Adamo peccaverimus; cum eo tempore nondum in natura rei fuerimus: Item quare nobis peccatum illius imputetur, cum nihil de eo sciverimus; qui autem de peccato nihil scit, quomodo consentit? Pro determinatione sit.

III. Doctrina tertia. Peccavimus in Adamo, quatenus ipse tanquam Caput totius generis humani omnium nostrum personam sustinuit, & eā ratione præceptum à DEO accepit, abstinendi fructibus certæ arboris, ut si servaret, non ipse modò, sed etiam omnes posteri (nullo horum interveniente peccato personali) gratiæ & gloriæ compotes forent: si verò transgredeteretur, non solum ipse, sed etiam posteri ejus gratiæ exciderent. In quo pacto nulla est injuria. Nam homines idem observant in Fendis, quæ Parentibus eo pacto conceduntur, ut si fideles permanferint, non solum ipsi, sed etiam Filij & Nepotes eorum in perpetuum feudo fruuntur: si verò infidelitatem commiserint, tam ipsi, quàm posteri eorum feudo excidant; quæ est quasi donatio conditionata: hoc tibi do pro te, & posteris tuis eā conditione, ut te mihi fidelem exhibeas, quā conditione violatā donum redit ad donatorem sine ullā injuria posterorum, quibus nihil debebatur. Ita Deus gratiā & gloriā suā voluit donare Adamo & Posteris ejus omnibus, si unicam legem abstinentiæ servaret; quia verò transgressus est, nos una cum illo diēta bona perdidimus. Quod si nos homines unanimi consensu Adamum nostro loco constituissemus, ut quicquid ille faceret, nos ratum haberemus; certè illius peccatum nobis meritò imputaretur nõsque in illo seu per illum peccavissemus. Atqui Deus potestatem habuit, illum sine nostro consensu quasi Vicarium generalem totius generis humani constituendi, sicuti Magistratus pupillis ratione carentibus constituit Tutores, & horum gesta illis imputantur. Hoc vel simile quasi implicitum pactum intervenisse Deum inter & primum hominem, confirmat Autoritas non solum S. Augustini. L. 16. de Civit. c. 27. & S. Hierony. in c. 6. osee plurimūque gravissimorum Theologorum, quos nominatim allegat Tanner Tom. 2. D. 4. de peccatis. q. 7. n. 16. Sed ratio ipsa & necessitas ad hoc concedendum urget. Nam ex una parte Fides & Scriptura ad Rom. 5. cit. & alibi docent, omnes nos in Adamo peccasse: ex alia verò parte ad hanc peccati transfusionem non sufficit, Adamum esse principium naturale & parentem omnium (alias & ipsius & proximorum etiam parentum nostrorum omnia peccata ad nos trahent) necesse igitur omnino fuit, aliquod ejusmodi paulò ante delictum

prum pactum vel decretum divinum accessisse, quo voluntates filiorum in voluntate parentis transfunderentur, & vi cuius deinde Adæ obedientia aut prævaricatio ad omnes posteros pertineret. Neque hæc transfusio voluntatum Adami Antecedenter ad casum eventualem poterat non esse operabilis, & expediens generi humano; quippe Adamus immediate à DEO accepit optimam corporis animique dispositionem, unde probabilissima reddebarur observantia legis: posteros autem relinqui oportuit communi providentiæ, adeoque sæpe defectuosæ, ex quo nequivit ea probabilitas ac spes legis observandæ affulgere, quæ affulsit ex alligatione voluntatum ipsorum arbitrio & electioni Adami. Quia verò pactum ex parte Adami non fuit arbitrarium, sed necessarium, & sic à rigore pacti deficit, idcirco non fuisset necessaria illius decreti divini manifestatio, quamvis de facto manifestatum fuisse, minimè dubitetur, ut inde Adamus speciale motivum servandi illud præceptum haberet. Videri potest P. Martinus Elparza Tom. 1. Theolog. Scholasticæ Lib. 5. Quæst. 6. Ubi hæc pluribus explanat.

IV. Contra istud pactum inter DEUM & Adamum opponit se Cornelius Jansenius tom. 2. L. 1. de statu Naturæ lapsæ c. 5. & sequent. column. 207. ubi sic scribit: *Recentiores pleriq; ex eo, quod originale peccatum sit primi parentis voluntate voluntarium, occasionem sumpserunt excogitandi nescio cuius pacti, quo DEUS omnes posterorum voluntates in primi parentis voluntate collocaverit, ita ut quemadmodum ejus futura esset voluntas omnium in transfundenda iusticia, ita etiam prævaricatio ejus omnium censetur; quod nihil ab Augustini mente alienius &c. Fundamentum, quod nititur, indicat L. 1. cit. c. 12. column. 228. ajens: pactum hoc assignere non est aliud, quam purgare parentes, & culpam DEUM, qui peccatores propria voluntate constituit. Hinc est, quod nec Augustino, nec ulli veterum usque ad tempora Scholasticorum illius pacti venerit in mentem. Sed hæc opinio, quæ est etiam Lutheri in psal. 50. ad verba illa: in iniquitatibus conceptus sum, & Calvini Lib. 2. Institut. c. 1. §. 8. & 9. planè adversatur Sac. Scripturæ Gen. 2. v. 17. in quocumq; die comederis ex eo, morte morieris. Et ad Coloss. 2. v. 14. delens, quod adversum nos erat chirographum decreti, assignens illud cruci; nempe Adamus & se & nos veluti chirographo dato adeoque aliquo pacto morti, scaderet, obligarat. Unde Chrysost. hom. 6. in cit. locum ad Coloss. quodnam, inquit, chirographum Author intelligit? quod ad Moysen (populus Israeliticus) dixerat, quæcumque dixerit DEUS, faciemus: aut id, quod fecerat ad Adam dicens, quocumque die comederis ex hoc ligno, morte morieris. Et Theophilactus in prædictum locum ad Coloss. chirographum autem intelligimus vel confessionem, quam populus Israeliticus scripsit, cum diceret ad Moysen: omnia quæ dixerit DEUS, faciemus, vel sedus, quod pepigit Dominus cum Adam: quocumque die comederis, morieris. Omitto alia Scripturæ & PP. testimonia Anastasij de Incarnat. Verbi initio. Anselmi de concept. Virgin. c. 7. Ruperti L. 5. in genes. c. 33. ubi brevissimè dicit: *primus homo pactum DEI in paradiso prævaricatus est. & aliorum. Ratio etiam convincit, quia secluso tali decreto. Teu pacto ex ipsa rei natura nullum ex Adamo, quantumvis divinæ legis violatæ reo, peccatum ad posteros pervenire potuisset, ut pluribus explicat Tanner Q. 7. cit. n. 16. Ad fundamentum respond,**

nec purgari parentes, nec DEUM culpari. Quia illi liberrimè peccarunt, cum potuissent & debuissent non peccare, sed obedientiam DEO præstare abundantibus ad hoc medijs instructi: Iste verò non culpatur, quia nulla injusticia intervenit, tum ob æquitatem passionis æquali felicitatis & infelicitatis sorti expositæ, tum ob præcepti levitatem, nullamque erga homines obligationem. Aut DEO supremo omnium Domino non licuit, quod licet homini v. g. Principi in similem modum cum Subditis pacisci, ut supra jam diximus. D. Augustino istud pactum nunquam in mentem venisse, apertæ falsitatis convincunt hæc ipsius verba Lib. 16. de Civit. Dei c. 27. in illud Genes. 17. v. 18. quia pactum meum Irritum fecit: *refert ad pactum cum Adamo mirum, & dicit, nulla appellatur testimonia DEI, exceptis illis magnis Vetere & Novo. Testamentum autem primum; quod factum est ad hominem primum, profecto illud est: Quo die ederis, morte morieris. Credo autem non ignorare Jansenium, Testamentum & Pactum Scripturæ phrasi eadem esse: atque ita pactum cum Adamo initum & in Augustino reperitum Augustino non repugnare. Similiter nulli veterum usque ad tempora Scholasticorum pactum illud in mentem venisse, apertæ falsitatis arguunt adducta SS. Patrum testimonia. Quodsi nonnulli Doctores negarint prædictum pactum; negarunt solum propriè dictum pactum inter DEUM & Adamum, & exigens utriusque paciscentis consensum; in quem modum Scotum intelligit Arriaga D. 51. num. 24.*

V. Unde constat, peccati Originalis causam esse ipsum primi parentis peccatum, cum teste Apostolo ad Rom. 5. v. 17. & 19. cit. *Unius delicta mortui sunt multi, & per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi.* Fuit autem Adam, ut diximus, causa nostri peccati non physica, sed moralis, quatenus ex ejus voluntate pendeat transfundere iusticiam in filios, DEO ita statuente. Dissentit iterum Cornelius Jansenius Tom. 2. L. 1. de statu Naturæ lapsæ column. 209. ubi ait, *peccatum originale per libidinem seu concupiscentiam tanquam veram causam transfusionis, atque ita ex natura rei propagari.* Concedimus ad translationem peccati Originalis requiri veram & carnalem ex Adamo generationem; quæ cum post ejus lapsum sine concupiscentia & ardore libidinis non fiat, sequitur quidem, illud absque ipsa hæc re non trajci, atque adeo hanc illius evidens esse argumentum, non tamen veram & naturalem causam. Nec aliud ad Catholicam doctrinam à D. Augustino rectè defensam requiritur; quam aliàs vanam & falsam fore, solum Jansenius sibi imaginatur, & frustra ostendere conatur cit. Lib. cap. 11. 12. & 14.

VI. *Doctrina quarta.* Peccatum Originale est ipsa actualis Inobedientia Adæ, quæ præceptum non edendi de fructu arboris vitæ tanquam morale omnium nostrum Caput est transgressus, prout hæc moraliter perseverat in posteris in ordine ad reddendum nos rationabiliter DEO exosos quo modo tam diu perseverat, usque dum per condignam satisfactionem vel per condonationem deleatur. Ita in readmodum difficili probabilius sentire videntur Card. Tolerus in cap. 7. ad Rom. Card. Lugo de Incarn. D. 9. Sect. 3. n. 26. Cornel. à Lapide in eundem locum ad Rom. 5. n. 289. & 292. Granadius Contr. 6. Tract. 8. disp. 3. Sect. 1. ubi S. Thomam & plurimos alios in hunc sensum

sum interpretatur, idque merito. Nam certum apud omnes habetur, posteros in Adamo peccasse, ita ut ejus actuale peccatum ad nos suo modo pertineat, veluti peccatum nostrum; id enim expressè asserunt Sac. Scripturæ Concilia & Patres, ut videre est apud Card. Bellarm. L. 5. de Amiff. gratiæ c. 17. & sequentibus. Ex quò sic argumentari possumus. Peccatum Adæ, quòd in filiis reperitur, non est actuale, sed potius species quædam habitualis peccati. Ergo debet ipsi definitione peccati habitualis convenire. Ergo sicuti ex communi jam Doctorum sententia apud Card. de Lugo disp. 7. de pœnit. Sect. 5. Arriagam, Oviedo, & alios peccatum habituale personale consistit in eo, quod quis in propria persona actualiter peccarit; & peccatum illud tam diu moraliter perseveret, donec per gratiam condonativam remittatur, ita etiam peccatum originale habituale consistet in eo, quod quis in persona Capitis peccarit, & peccatum illud nondum sit per gratiam remissum, sed moraliter perseveret in ordine ad reddendum illum DEI inimicum. Confirmatur; quia seculis omnibus, & solo hoc posito, quod infans in Adamo verè peccaverit, & hoc peccatum moraliter perseveret, denominabitur verè peccator. Ergo in hoc consistet ratio peccati.

VII. Huic doctrinæ obitare videntur, 1. quod Concilium Tridentinum. Sess. 5. in decret. de peccat. orig. num. seu can. 2. peccatum originale vocet *meritem animæ*, 2. quod idem peccatum ex communi D. D. post S. Anselmum Lib. de concept. Virgin. nihil sit aliud, quàm nuditas justitiæ Originalis, quæ principaliter sita est in gratia sanctificante: 3. quod peccatum originale Petri aliud sit à peccato originali Pauli; cum tamen Peccatum præteritum Adæ respectu utriusque sit idem 4. si Adæ Peccatum, licet posteris extrinsecum, potest tamen illos reddere intrinsicè peccatores & inimicos Dei; cum etiam justitia & sanctitas Christi poterunt nos facere iustos & sanctos, consequens non potest dici. Ergo &c. His multi & graves Theologi persuasi fuerunt, ut essentiam peccati originalis in gratiæ privationem conjicerent verum rem planè non evincunt, ut mox patebit. Itaque ad 1. respond. peccatum originale dici à Concilio mortem animæ, non idcirco, quod consistat in privatione gratiæ, sed quod sit offensa Dei. reddatque hominem indignum gratiæ & gloriæ: dignum odio divino &c. adeoque causaliter non formaliter, Ad 2. idem originale non consistere in nuditate seu privatione justitiæ originalis habitualis, quæ præcipue importat gratiam sanctificantem; sed in privatione justitiæ originalis actualis; vel potius in ipsamet injustitiâ, hoc est, iniquitate vel inobedientia actuali Adæ, ut moraliter perseverante in posteris. Atque in hunc sensum intelligendi Scholastici, & S. Anselmus. Ad 3. peccatum Petri originale aliud esse à peccato originali Pauli physicè & inadæquatè: non autem adæquatè & moraliter. Sed nunquid peccatum Adæ jam pridem est illi condonatum? Ita est, & idcirco non amplius etiam perseverat in ordine ad reddendum Deo exosum Adamum, cui est condonatum, in quantum fuit personalis illius & propria culpa. At perseverat in ordine ad reddendos exosos ejus posteros, quibus nondum est condonatum; cum enim moralitas in uno physico actu sit multiplex, potest tolli una, & relinquialia; ex quo apparet, tres ad minimum moralitates in hoc

Adami peccato reperiri, dum videlicet respectu posterorum est quid physicè extrinsecum, alienum, & in se unicum: moraliter tamen Intrinsicum, Proprium, & Multiplex, hoc est, in ordine ad inficiendos singulos, perinde se habens ac si physicè & quidem numero distinctum esset comissum. Ad 4. abundè constare ex ijs, quæ supra de Justit. formali & intrinsicè diximus Controv. 51. ubi disparitatem assingnavimus, quæ si bene expendatur cuilibet satisfacere poterit.

VIII. *Doctrina quinta.* Omnis & solus homo, qui seminali & ordinariâ generationis viâ ab Adamo descendit, est subiectum Remotum originalis peccati, Prior huius doctrinæ pars est deinde ex Apost. ad Rom. 5. sæpe cit. v. 12. in quo omnes peccaverunt. Intellige, nisi aliquis singulari Dei benevolentia, à pacto inito, saltem quoad odiosam hujus partem fuerit, exceptus, ut eatenus, lex aut pactum illud nullâ ratione ad eum pertineret, uti mox de Beata Virgine dicemus. Posterior pars, quod ij solum, qui viâ naturali generationis ab Adamo descendunt, peccatum originale contrahant, constat ex Tridentino sess. 2. c. 3. cit. ubi apertis verbis infantes, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascituros injustos affirmat. Proximum subiectum peccati originalis, si istud spectetur, ut moraliter nobis intrinsicum, esse ipsam substantiam Animæ, indubitatum videtur, & apertè traditur à S. Anselmo lib. de concept. Virginis; cum enim peccatum hoc traducatur origine seu generatione, illud erit subiectum ejus immediatum ac primarium, quod est primum, & immediatus terminus generationis. Sed compositum constans corpore & animâ est immediatus terminus generationis. Ergo & subiectum peccati originalis. Atqui non est secundum corpus. Ergo secundum animam, quia licet in corpore sint effectus originalis peccati, ut rebellio carnis, aliqui motus inordinati concupiscentiæ, vera tamen ratio culpæ non nisi ad animam spectare potest; unde & infantes in limbo coinquinat. Dixi si moraliter spectetur sive secundum ea, quæ physicè & à parte rei importat, est partim in substantiâ animæ velut subiecto: partim involuntate; quia secundum actualem culpam præteritam physicè fuit in voluntate Adami, prout hæc erat moraliter nostra, At secundum negationem satisfactionis & condonationis nunc partim manet in Anima, partim in voluntate, suppositâ probabiliori sententiâ Theologorum, quam supra dedimus, quod gratia realiter à charitate differat.

IX. *Doctrina sexta.* Beatissima Virgo & Admirabilis Mater Dei Maria, non fuit concepta in peccato originali, sed ab hac labe conerahenda ex speciali Dei privilegio præservata. Probatur ex S. Scriptura Genes. 3. v. 15. *Dicit Deus ad serpentem: inimicitias ponam inter te, & mulierem, & seminem tuum, & semen illius, ipsa conteret caput tuum, & tu insidaberis calcaneo ejus.* Ubi per mulierem intelligi Beatissimam Virginem minimè dubitandum, & ideo in feminino ipsa legerunt olim S. Chrysost. hom. 27. in Genes. Ambros. de fuga sæculi. Augustinus L. de Genes. c. 10. & plerique omnes Catholici, nec repugnat textus hebraicus, qui ambiguus est ut bene ostendit Bellarminus in Controv. de verbo Dei L. 1. Unde apparet, ita olim etiam in Septuaginta lectum fuisse, cum isti Patres non sint usi alia versione; & licet nunc in recentioribus editionibus Septuaginta Interpretum habeatur

masculinum ipse, subintellige filius mulieris, tamen in idem recidit, ut bene ostendunt Tiranus alijque Interpretes. Si autem aliquando Beatissima Virgo in peccato originali fuisset concepta, non contrivisset Serpentis caput, sed potius ipsa fuisset contrita & præda illius facta. Cantic. 4. v. 7. dicitur: *totâ pulchra es amica mea; & macula non est in te.* Quem locum etiam intelligi de B. V. & non tantum de Ecclesia, est receptissimum apud Patres & doctores. Cum ergo dicatur, eam non modò totam pulchram esse, sed etiam in illa non esse maculam, sequitur planè, labem peccati originalis in illius anima locum nunquam habuisse, ut sapienter concludit Jdota in contemplat. Virg. c. 3. in Luc. 1. v. 28. *Salvatur B. V. ab Angelo, diciturque gratiâ plena &c. Atque non fuit gratiâ plena intensivè. Ergo extensivè, id est, quidquid gratiâ & privilegiorum statum B. V. decet, totum ei fuit concessum.* Si enim humani favores juxta Ueriuque juris Regulam, quantum verborum proprietas patitur, ampliandi sunt, quantò magis Dei liberalissimi ergo hanc Virginem gratiâ & favores extendendi sunt. Atqui negari non potest, decere quam maximè statum B. V. ut statim ab omni peccato immunis fuerit, ne dicamus Matrem Dei fuisse aliquando diabolo subjectam, immicam Dei &c. Ergo fatendum est, eam sine originali conceptam. Plura S. Script. loca afferunt alij, simulque varias figuras veteris testamenti Immaculatam Virginis Conceptionem præsignantes.

X. Probat 2. Authoritate Sac. Conciliorum, Patrum & Doctorum. Concilium Tridentinum Sess. 5. de peccato originali can. 2. & 4. cum de de finivisset, omnes homines ab Adamo naturaliter descendentes contrahere maculam peccati Originalis, statim subjunxit Can. 5. *sue intentionis non esse sub hoc decreto Deiparam comprehendere*: Pius V. & Gregorius XIII. damnarunt in Speciali bullâ, propositiones Michaëlis Baj, inter quas 69. est hæc: *nemo præter Christum est absque peccato originali; hinc Beata Virgo mortua est propter peccatum ex Adamo contractum, omnesque eius afflictiones in hac vita, sicut & aliorum, fuerunt ultiones vel peccati actualis vel originalis; damnarunt, inquam, saltem scandalosam vel offensivam piarum aurium. Plura Concilia & Pontificum decreta referunt alij. Patres in magno numero sententiam istam tenent, sicuti videre est apud Suarez Tom. 2. in 3. P. disp. 3. sect. 5. Vasquez tom. 2. in 3. P. disp. 117. c. 3. & 4. Ferdinand. Quirinum de Salazar in. defens. Immac. Concept. c. 42. Sedecim sæcula eruditè percurrentem. Et apud Joannem Perlinum in Apologia pro magnâ Matris Immunitate ab originali peccato, & debito, totâ dist. 10. ubi fuse ostendit, ab ipsis Ecclesiæ incunabulis Patres hanc nobiscum sententiam tenere. Sufficient. hic unus aut alter: S. Hieronymus maximus Ecclesiæ Doctor ad illa verba Psal. 77. v. 14. *deduxit eos in nube diei; sic scribit: nubes est Beata virgo, quæ pulchrè dicitur nubes diei; quia non fuit in tenebris, sed semper in luce.* Ergo nunquam in peccato originali. D. Hieronymo consentit S. Augustinus unus pro mille citandus, qui L. de natura & grat. c. 36. hæc habet: *exceptâ Virgine Matre, de qua, cum de peccatis agimus, nullam prorsus habere volò questionem; inde enim scimus, quod plus gratiâ ei collatum est ad vincendum omni ex parte peccatum, quia eum concipere meruit, quem scimus nullum habuisse peccatum.* Non loqui autem S. Patrem de*

solo peccato actuali, sed etiam originali inde patet; quia ibi contra Pelagianos dicit, neminem esse sine peccato ne quidem infantem unius diei, exceptâ Virgine Matre &c. Quoad D. D. Scholasticos pleræque Religiosorum Familiæ Immaculatam Virginis Conceptionem defendunt: plurimæ item Academiæ voto ac juramento ad id obstringunt, nec prius ulli accessum ad Doctoratum Theologiæ concedunt, ac illud præstet.

X. Probat 3. Ex communi fidelium sensu. Nam incredibile dictu est, quantò sensu & animi firmitate teneant Immaculatam Virginis Conceptionem, & quali affectu in eandem ferantur tam Summi Pontifices, Cardinales, Episcopi, Prælati Ecclesiastici, & omnes DEO sacri homines, quam Imperatores, Reges, Principes, Comites, Nobiles atque omnis status sæcularis personæ Viri ac Mulieres, Jvenes & Senes. Unde sub titulo B. V. sine labe Conceptæ tot Monasteria, Congregationes, tot Tempa, Sacra Altaria, statua erectæ; & Imagines hujus mysterij vulgatæ.

XII. Probat 4. Ratione. Tum quia B. V. immunis fuit ab omni actuali peccato etiam veniali, ut cum S. Thomâ 3. P. q. 27. a. 4. omnes tenent Catholicis. Ergo etiam multò magis à peccato Originali. Tum quia B. V. communiter prædicatur, immunis à fomite peccati, à dolore partus, à fordibus puerperij, à corporis corruptione, à potestate, quam viri in uxorem exercet. &c. Quid ni ergo dicemus, eam fuisse præservatam à peccato originali? an non magis indecorum erat, quod Dei Mater subjacuerit dæmoni, quam prænis præfatis? Ita certè quisque æquior rerum arbiter censebit. Tum quia quicumque nascitur in peccato originali, verè est à DEO maledictus, Sed non decebat, B. V. fuisse sub maledictione Filij. Nam qui maledixerit patri suo, & matri, morte moriatur. Exod. 21. v. 19. Et Math. 15. v. 4. ipse Mariæ Filius hæc repetens universim jubet honorare Matrem. Cum ergo legem hanc dederit omnibus observandam, non decebat illum inhonorasse Matrem, maledixisse ipsi, & subjecisse jugo peccati & diaboli. Scilicet pulchrum hoc illi ac decorum coram Cælitibus & Angelis fuisset dicere, hanc suam esse matrem, quam illi scirent diabolo aliquando subditam, & Deo odibilem fuisse: & quam illis Reginam ac Dominam præficeret, eam olim tam immani infamiâ laborasse (nihil enim apud Angelos infamè magis, quam peccatum præsertim mortale, quolo etiam est originale) & cum illi nullâ fuissent infecti, Reginam suam eâ fuisse sædissimè deturpatam. Nec refert, quod tunc, quando fuit concepta, non esset Mater DEI. Quia ad prædictam indecentiam sufficit, quod futura esset Mater DEI. Et sicut indecens foret, si Calix & Corporalia, quæ continere debent corpus & sanguinem Christi, turpissimo alicui ministerio inservissent, sic indecens valde foret, eam, quæ futura erat DEI Mater, prius maledictam & exosam fuisse Filio. Certissimò ergo quisque Christianus, & Beatissimæ Virginis amans sibi persuadeat, divinum Filium, qui secundum Personam ante Matrem fuit, atque hanc in Genitricem sponte ac liberè elegit ac condidit, prius illam odio capitali persecutum non fuisse, ac diabolo, ut sub jugo hujus gerneret, non permisisse, & postea primum habere Matrem suam voluisse; quomodo enim

do enim sic & suæ & Matris suæ dignitati satis con-
sulvisset? Unde eandem Beatissimam Virginem,
quæ Mater DEI erat futura, nec pacto, quod Deus
cum Adamo iniit, includi oportuit, ut majori-
bus donis cumulareretur, & ad omnes operationes
præveniretur, quam vllus Angelus & primus
homo. Videantur Salazar, & plures alij Autho-
res. Item Disputatio mea theologica, cuius titulus:
Immunitas B. V. Mariæ ab ipso etiam origina-
lis labis contrahendæ debito, quam Lucernæ
anno 1672. typo vulgavi.

XIII. *Doctrina Septima.* Per originale peccatum
privati sumus originali iustitiâ. Ita omnes Catho-
lici, five eo nomine intelligamus dona omnia,
quibus Adam in statu innocentie supra naturæ
debitum ornatus fuit, ut gratiam Santificantem,
habitus supernaturales fidei & charitatis, alia-
rumque virtutum. Item scientiam infusam, sub-
jectionem appetitus sub rationem, immortalita-
tem, impatibilitatem &c. five sumamus ea tan-
tùm quæ à gratiâ santificante distinguuntur. Col-
ligitur ex Araucanò Concilio II. can. 1. ubi per
hoc peccatum dicitur homo totus secundum animam
& corpus in deterius immutatus. Per idem peccatum
influcta nobis esse quatuor animæ vulnera, vi-
delicet ignorantiam in intellectu, malitiam in
voluntate, infirmitatem in appetitu irascibili, &
concupiscentiam in concupiscibili, docent cum S.
Thomâ 1. 2. q. 85. a. 1. & 3. cæteri Theologi,
idque supra iam insinuavimus, & colligitur ex
Tridentino Sess. 6. c. 1. agente, tamesi in homini-
bus per peccatum minimè extinctum sit liberum arbitri-
um, tamen viribus astenuatum & inclinatum fuisse. Un-
de & Psalmista conqueritur Psal. 37. v. 4. in-
quiens, non est sanitas in carne mea. Eodem addu-
ci solet parabola de peregrino Ierichuntino fædè
à latronibus vulnerato Luc. 10. à v. 30. Prædictis
quatuor vulneribus accedunt innumeræ pænæ
corporis v. g. mors, brevis vita, morbi,
fames, sitis, labor &c. uti præter S. Scripturam
nimis constat ex quotidiana experientia.

XIV. *Doctrina octava.* Per primam Justifica-
tionem in Baptismo vel Martyrio vel Contriti-
one acceptam, deletur quidem peccatum origi-
nale quoad essentiam: at non statim quoad om-
nes pœnalitates. Prior pars clara est; quia per
Justificationem accipitur gratia santificans, quæ
tollit peccatum, ut definitur in Tridentino Sess.
5. decreto 5. ubi sic ait, si quis per IESU Christi gra-
tiam, que in Baptismo confertur, reatum peccati origi-
nalis remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum
id, quod veram & propriam peccati rationem habet, sed
illud dicit vadi tantum, aut non impurati, anathema sit.
Posterior pars experientia patet; remanent enim
pœna morti omnibus subeunda, & consequen-
ter morbi ac dolores & labores corporis: Remanet
concupiscentia ad peccatum inclinans, & ratio-
ni rebellans, quæ in statu innocentie per iustiti-
am originalem ita fuisset domita & rationi sub-
jecta, ut eâ invitâ nunquam se commovisset, ut
nihil dicam de scientijs, quæ, nisi infundantur,
tantò sudore comparari jam debent, & de fertili-
tate terræ, quæ sponte omnia protulisset, nec tantò
labore colenda. Dixi has pœnas non statim tolli,
quia post mortem in altera vitâ tollentur. Inter-
rim DEUS relinquit potius ex misericordia,
quàm ex iustitia: Magis ad nostram utilitatem,
quàm nocementa; quia hæc incommoda corpo-
ris profunt animæ; mors absterret à peccatis, la-

bor corporis & animæ impedit otium omnium
vitiarum fementem, concupiscentia præbet occa-
sionem pugnandi & vincendi, ideòque Tridenti-
num loc. cit. dixit: Manere autem in Baptismo
concupiscentiam vel fomitem, hæc S. Symodus fassetur &
sentit; que cum ad agonè relicta sint, nocere non consentiunt,
sed viriliter per Christi IESU gratiam repugnantiis non
valent; quin imò, qui legitime certaverit, coronabitur.

XV. *Doctrina nona.* Qui cum solò peccato o-
riginali moriuntur, uti Infantes sine baptis-
mo decedentes, in alterâ vitâ nullam pœnam
sensûs patientur, sed duntaxat damni, hoc est,
carentiam æternæ beatitudinis. Ita omnes Catho-
lici, & apertè exprimit Innocentius III. cap. Ma-
jores de Baptismo ubi ait: originalis peccati pœna
est carentia visionis Dei: actualis verò gehenna cruciatuum.
Consentiunt PP. Gregorius Nazianzenus orat.
in S. Lavacrum ante medium de Infant. qui sine
baptismo moriuntur, sic, inquit, nec celesti gloriâ,
nec supplicijs à iusto Iudice afficiuntur. S. Ambros. in
illud ad Rom. 5. v. 12. proterea sicut per unum
hominem. &c. sic scribit: est & alia mors, que se-
cunda dicitur, in gehennam, quam non peccato Adæ patimur,
sed ejus occasione proprijs peccatis acquiruntur. Augustinus
L. 5. contra Julian. 8. aliàs 11. hæc habet: non dico
parvulos sine Christi baptismo morientes tantâ pœnâ esse
plectendos, ut eis non nasci potius expediret; Et infra:
quis dicitur, parvulos non baptizatos in damnati-
one omnium lenissima futuros, quibus, quæ, & quanta
erit, quamvis definire non possum, non tamen audeo di-
cere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius
expediret. Atqui damnatis omnibus, qui sensibili-
bus pœnis torquendi sunt, æquè ac Iudæ prædi-
tori convenit pronunciatum illud Christi Math.
26. v. 24. melius erat ei, si natus non fuisset homo ille.
ut Augustinus ipse supra observat. Ad stipulantur
DD. Scholastici. D. Thomas de malo q. 5. a. 2.
in corp. dicendum asserit, quod sicuti commu-
niter dicitur, peccato originali non debetur pœ-
na sensûs, sed solùm pœna damni, scilicet ce-
rentia visionis divinæ. D. Bonavent in 2. dist. 23.
a. 3. q. 1. parvuli, ait, decedentes in peccato o-
riginali & non cum actuali crimine nullam ha-
bent pœnam sensûs in corpore aut sensu exte-
riore. Scotus in 2. dist. 33. q. 1. scribit: videtur
Magistrorum esse sententia, quod damnati pro so-
lo peccato originali nullam habebunt pœnam
sensûs exterioris, puta ignis. His Scholasticum Coti-
phæis consentiunt reliqui Theologi.

XVI. Ratio esse potest. Quia pœna sensûs non
convenit, nisi illi, qui propter delictum est reprehen-
sione dignus; quippe pœna est quædam exprobra-
tio & vituperatio, sicuti quando quis cæditur: ex-
probratio verò & vituperatio non convenit nisi illi,
cui à fortiori convenit reprehensio verbalis, quæ
huius loco substituitur. Atqui parvuli non sunt re-
prehensione digni, siquidem propter illud non po-
test quis iure reprehendi, de quo non potest habere
dolorem retractativum. Sed parvuli non possunt
retractare per propriam voluntatem, quod non
nisi per alienam commiserunt, ut patet. Ergo
parvulis pœna sensûs non convenit. Ex Minore
hic inferunt Theologi, quod adultus antequam
personaliter peccet, non possit habere formalem
contritionem, quâ deleat peccatum originale; cu-
jus ratio à priori est, quia retractatio supponit fu-
isse in mea potestate, ut non poneretur ille actus
quem detestor. Non fuit autem in potestate talis
hominis, impedire peccatum Adami, aut ne ipsi
ineli-

includeretur in ejusdem voluntate seu pacto, aut ne ab eodem descenderet. Ex quo etiam sequitur, non tritari illos, qui hanc damni penam ob peccatum originale luunt, sive quod prorsus ignari sint rerum supernaturalium, adeoque nesciant, quid perdidierint, sive quod hanc jacturam suam propriam culpam non accidisse noverint, ideoque optime contenti sint supremi Domini dispositione, qui sua bona dare potest, cui vult; sicuti Beati non curant aut ægrem ferunt, alios sibi in gloria prælatos, sive ob alium mirabilem modum, quo divina providentia in hujusmodi hominibus tristitiam impedire potest. Si inferas, ex allata ratione parvulos nec potuisse propter peccatum originale puniri penam sensus temporali v. 9. purgatorii; cum tamen quælibet pena sensus sit levior, quam pena damni, Transeat illarum, distinguo id, quod fuit adjectum: pena damni est gravior, quam quævis pena sensus; si spectetur materialiter & in ratione mali, prout malum est mera privatio boni, conceditur: spectando formaliter, in quantum pena est afflictiva & vexativa negatur, quo sensu dixit S. August. in Enchir. c. 93. *penam damni esse omnium mitissimam.*

PARS POSTERIOR.

ERRORES HÆRETICORUM.

XV. *Error primus est.* Non dari aliquod peccatum originale. Ita pelagius, ut testatur S. Augustinus Lib. 3. de peccat. merit. & remiss. c. 6. & 7. Et Lib. de hæresibus. n. 88. ubi hunc errorem vocat Pelagianorum proprium, sed eundem etiam hodie tenent Anabaptistæ Zwingliani, & alij hæretici apud Tanner Tom. 2. disp. 4. q. 7. n. 4. Adscribitur etiam Iacobo Fabro Stapulensi in c. 5. Epist. ad Rom. & non alienus ab illo est Erasmus Annot. in prædictum locum, ut refert Bellarm. de statu Peccati L. 4. c. 2. nituntur unice Authoritate Ezechielis proph. c. 20. n. 20. dicentis: *filius non portabit iniquitatem Patris*; quod verum non esset, si peccatum Adami Patris nostri nobis imputaretur. Errorem istum D. Augustinus contra Pelagianos ex instituto multis alijs Libris, tum etiam L. 1. & 2. contra Julian. rejicit, ac multa S. S. Patrum antiquorum testimonia pro veritate Catholica stabilitenda adducit ut Jrenæi, Cypriani, Atticij, Olimprij Hilarij, Ambrosij, Nazianzeni, Innocentij, Chrysostomi, Basilij & Hieronymi. Nos eundem supra jam abunde rejecimus, ut superfluum foret plura afferre. Quoad dictum Ezechielis (filius non portabit iniquitatem Patris) istud non respicit præteritum peccatum, præsertim Adami, qui ex speciali ordinatione divinâ omnium hominum personam representavit, sed futura temporâ post Ezechielem, ubi quia parentes suos liberos non representant, ideo isti non contrahunt illorum culpam. Itaque sensus est: deinceps filij non punientur propter iniquitatem parentum, nisi eis expediat ad salutem animarum, cujus clara exempla habemus in S. Scriptura. Danielis, v. 14. tres pueri in Babylonicam captivitatem ducti sunt propter peccata Ezechie Patris, cui Deus id com-

minatus fuerat 4. Reg. 20. v. 8. *De filiis tuis, qui egredientur ex te, quos generabis, tollentur & erunt Eunuchi in palatio Regis Babylonia*, quod tamen in illorum bonum egit, ut patet Danielis cap. 3. Matth. 2. v. 16. Infantes Bethlehemitici ab Herode occisi sunt propter inhospitalitatem erga Christum exercitam; at sic effecti sunt martyres, quia propter Christum occisi sunt, qui ad necem quærebatur. Omitto plura, quæ tum in Sac. Scriptura, tum in historia Ecclesiastica habentur.

XVI. *Error secundus est* Matthiæ Flacci Ilirici, qui eo usque deliravit, ut diceret, peccatum originale esse ipsam substantiam Naturæ, vel potius formæ humanæ; hanc enim post peccatum actuale ait à Diabolo transformatam, ut cum antea esset essentialis Imago Dei, nunc sit viva & essentialis imago diaboli, & ipsum peccatum originale. Errorem hunc seu potius insaniam pluribus, quam mereatur refellit Valentia Tom. 2. D. 6. q. 12. Sufficiet unam alteramvè ex eo absurdissimam sequelam ostendere. 1. Substantiam aliquam esse per se malam, quæ est damnata hæresis Manichæorum. 2. Christum contra S. Scripturam Concilia & Patres non assumpsisse ejusdem rationis Naturam cum nostrate 3. Non tolli peccatum originale, vel si illa forma diabolica tollatur, & alia in ejus locum substituat, hominem baptizatum à se ipso non baptizato plus quam specie differre: item non eandem naturam olim resurecturam. An pluribus opus ad monstrum istud opinionis rejiciendum?

XVII. *Error tertius est* Lutheranorum & Calvinistarum, ut videre est apud Amesium Tom. 4. contra Bellarminum. à fol. 29. Et Gerhardum in Slogoge fol. 885. Item in Confess. Augustan. L. 2. P. 3. à fol. 434. peccatum originale nihil esse aliud; quam concupiscentiam rationi rebellem; quæ cum semper etiam in justis maneat (ut conqueritur, Apostolus Rom. 7. v. 23. *video aliam legem in membris meis &c.*) asserunt consequenter, peccatum originale nunquam deleri, sed tantum tegi. Nituntur autoritate Apostoli, qui pluribus in locis concupiscentiam vocat peccatum, præsertim ad Rom. 7. v. 3. si, *quod nolo, illud facio, jam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum.* Atqui concupiscentia non est peccatum actuale (cum non sit actus, sed potentia) ergo originale. Confirmant ex D. Augustino L. 5. contra Julian. Pelag. c. 3. ubi concupiscentiam non solum dicit esse causam, & effectum peccati, sed ipsam etiam per se esse peccatum. Error iste aperte rejicitur in S. Scriptura ad Rom. 8. v. 5. ubi dicitur: *nihil ergo nunc damnationis* (id est dignum damnatione) *est, qui sunt in Christo JESU, id est, per baptismum renati: Et i. Joann. 1. v. 7. Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato.* Item in Tridentino Loc. cit. ubi ait, tolli non radi peccatum originale; certum autem est, non tolli concupiscentiam seu fomitem peccati. Ergo concupiscentia seu fomes non est peccatum originale Ad fundamentum oppositum respondet Tridentinum Sess. 5. decret. 5. *hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, S. Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè & propriè in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinatur, si quis autem contrarium senserit, anathema sit.* quasi diceret

diceret, concupiscentiā non esse formaliter, & propriē dictum peccatū, sed impropriē, partim ut illius effectum, partim ut causam peccati actualis; quod suadetur illis verbis ex epist. D. Jacobi c. i. v. 15. *concupiscentia cum conceperit, parit peccatum*; Ergo peccatum est illius partus & effectus; neque inusitatum est in alijs scripturæ locis, peccatum impropriē sumi. Deut. 9. v. 21. vitulus aureus, quem adoraverat Judæi, vocatur peccatum, hoc est, objectum & causa peccati. Zachariæ ult. v. 19. sterilitas terræ ex defectu pluviarum causata vocatur peccatum, id est, effectus & pœna peccati. vulgò etiam dicitur scriptura manus, per quam scripta fuit. Ex hoc jam patet, quid ad confirmationem ex D. Augustino dicendum; scilicet S. Patrem vocem peccati itidem usurpasse latius, sive prout quælibet vitiositas Naturæ à præfixa regula aliquo modo deficiens dicitur peccatum: sive prout etiam objectum peccati subinde peccatum objectivè scilicet & materialiter dicitur, si ei non consentiatur; etenim si consensus accedat, tunc utique fit formale peccatum. Videatur Contraversia LII. §. XI.

XVIII. Urgent Adversarij, quod repugnat legi divinæ, est proprium & formale peccatum. Atqui concupiscentia repugnat Legi divinæ dicens: *non concupisces* &c. Ergo est proprium & formale peccatum. Hujus argumenti tam Maior quam Minor distinguenda est: Maior quidem, quia id, quod formaliter repugnat legi divinæ tanquam actus prohibitus, est formaliter peccatū, conceditur: quod repugnat efficienter causando peccatum, vel ad id incitando, illud est formaliter peccatum, negatur; aliàs ipse homo, qui facit peccatum, esset peccatum, Minor autem sic distinguitur? concupiscentia repugnat legi divinæ, si sumatur pro potentia appetitūs, negatur; quia hanc potentiam DEUS ipse creavit, qui tamen facere non potest peccatum: si verò sumatur pro appetitu, & quidem libero, conceditur, esse peccatum & repugnare divinæ legi; secus verò, si fuerit actus præveniēns rationem & liberum consensum voluntatis, quam Theologi morales vocant motum primo primum; etenim peccatum non est, nisi liberum; alioquin & bruta peccarent appetendo alienum pabulum. Joannes Gerhardus lib. 2. Confess. part. 3. c. 5. de peccati originalis natura adducit pro hæresi suâ antiquos aliquos Theologos, qui putarunt peccatum originale esse morbidam qualitatem à morbo & corruptione carnis in animam derivatam, & excitantem in nobis omnis generis prava desideria & concupiscentias. Fateor hanc opinionem, ut proponitur, non longè recedere ab errore præsentis Lutheranorum, & Calvinistarum; quia identificat peccatum originale cum concupiscentiâ & inclinatione illa in malum, quæ tamen manet etiam post baptismum, & deletum jam totum peccatum originale quoad reatum culpæ. Tanner tamen D. 4. q. 7. cit. n. 97. putat planè, auctores hos aliud non intellexisse per qualitatem illam, & concupiscentiam quam materiale, & effectum peccati originalis, non verò essentialē ipsam; Unde errasse potius in philosophia, quam in fide censendi sunt.

XIX. Occasionem videtur dedisse S. Augustinus, quando L. i. cit. de nupt. & concup. c. 23. & alibi contra Julian. peccatum originale constituit in reatu pœnæ æternæ, Item c. 25. ibi-

dem, quando peccatum originale vocat affectum quandam malæ qualitatis instar languoris. Sed intelligendus S. Pater in priore quidem loco de reatu radicali, & dignitate fundamentali ad pœnam æternam, quæ est ipsa culpa peccati originalis, ut paulò ante eundem explicavimus: vel dicendum, S. Augustinum describere peccatum originale per effectum notissimum, non verò per prædicatum essentialē, & primò constitutum peccati originalis. In posteriore verò loco D. Augustinus intelligi debet de concupiscentia, quæ tamen non fit ratio formalis ipsius peccati originalis, sed aliquid duntaxat materiale respectu illius, sic dictum, quod sit effectus quidam peccati originalis, sicuti Sanguis effluens est effectus & dicitur materiale quid respectu iræ, ut vult Tanner n. 116. vel dicitur materiale, quia illa concupiscentia durat ante & post justificationem, manente & sublato peccato originali, Sicuti corpus manet in homine vivo & mortuo, quæ indifferentia est propria materiæ, & ita S. Pater explicat Espazza Tom. i. Lib. 5. q. 6. ad 1. & 5.

XX. Dicunt Sectarij imperturbabile esse, quomodo peccatum hoc traducatur in animam, mediante corpore absque hoc, quod sit in corpore, & talis qualitatis derivatio ex carne in animam interveniat. Respon. peccatum originale, sicuti alia peccata, recipi in solâ anima, seu proprio subiecto, nullâ autē ratione in corpore; dici tamen hoc peccatum traduci in animam, mediante corpore, quia Adam peccavit, & suo & posterorum nomine; per corpus autem seminali generatione ab Adamo descendens constituntur posteri in ratione posterorum. Itaque licet corpus & ipsius unio cum anima, neque in genere Causæ efficientis, longè minus formalis, aut finalis originaliter inficiat animam, est tamen quoddam applicans peccatum originale ad animam, & conditio, sine qua anima juxta præsens Dei cum Adamo patrem, nunquam contraheret peccatum originale. Existente autem illâ conditione statim in ipso conceptionis instanti intelligitur infans jam pridem peccasse, tunc scilicet, quando Adam peccavit; quippe subsistit hæc denominatio: infans nunc conceptus peccavit in Adamo, etiam si non omnia fuerint tunc: sicuti enim peccatum habituale, quia est forma tantum moralis, per aliquid præteritum constituere potest peccatorem de præsentis; ita originale similiter forma maralis per aliquid futurum denominare potest peccatorem de præterito.

XXI. Error quartus est. Contra S. Scripturam errant Pontificij, asserentes B. Virginem Deiparam fuisse sine peccato originali conceptam. Ita hæretici communiter, ut videre est apud Joannem Gerhardum in Isagoge sua à fol. 888. Et in Confess. Evangelicâ L. 2. P. 3. à fol. 412. Et apud Guilielmum Amesium Tom. 4. à fol. 20. & alios. Probat 1. quia S. Scriptura universaliter pronunciat, omnes in Adamo peccasse ad Rom. 3. v. 23. *omnes enim in Adam peccaverunt, & egeni gloria Dei*. 2. ad Corinth. 5. v. 15. *Si unus pro omnibus mortuus est, Ergo omnes mortui sunt*, scilicet in Adamo propter illius peccatum. Atqui, inquirunt, ab his & similibus universalibus locis non habetur sufficiens fundamentum excipiendi B. Virginem. Fatendum ergo, culpam originalis labis ipsam

ipsam incurrisse. Probant. 2. ex Patribus & Scholasticis. SS. PP. sæpe pronunciant univ. omnes in Adamo peccasse, & exceptionem solius Christi esse peculiarem affirmant. Probant. 3. quia Si Beatissima V. non peccasset in Adamo, five si non contraxisset in Adamo & debitum & peccatum, non fuisset à Christo redempta, neque Christus pro eâ dici posset mortuus. Consequens est absurdum. Ergo &c Minor patet; quia de fide est, neminem è posteris Adæ dari, pro quo Christus mortuus non sit. ut docet S. Augustinus L. de peccatorum meritis c. 24. & 28. Et contrarium sententia derogat dignitati Christi, cui omnes Gentes dicuntur subiectæ ratione mortis & passionis. Sequela Majoris probatur. Quia omnis redemptio supponit peccatum, & multo magis debitum incurrendi peccatum, ut ait S. August. 157. *nihil redimitur, nisi qui sub peccato fuerit*, quæ verba necessariò subintelligenda sunt sub ista disjunctione vel in se, vel in Adamo. Probant. 4. B. U. obnoxia sunt pænalitibus. Ergo vi proprii peccati originalis; aut si hoc & peccato actuali non fuerit inquinata, saltem vi debiti ejus peccati originalis contrahendi.

XXII. Error iste non consistit in eo, quod hæretici asserant, B. Virginem Mariam cum peccato Originali conceptam fuisse; cum hoc etiam aliqui Catholici teneant: & Ecclesia nihil adhuc in hoc puncto tanquam fide tenendum determinaverit. Sed in hoc, quod iidem hæretici obstinate affirmant, ex Sac. Scriptura apertum esse *Articulum Fidei*, quod Beatissima Virgo Maria concepta fuerit in peccato originali, & nullo modo in hoc puncto sit excepta, in quo eisdem nullus Romano-Catholicus ad stipulatur, estque illud nihil aliud, quam condemnare Ecclesiam Catholicam a peccato falsitatis & erroris, quæ tamen est *Columna & fundamentum veritatis* 1. ad Timot. 1. v. 15. Cum ergo Ecclesia Catholica nihil adhuc determinet circa Scripturæ intelligentiam, missis Catholicis Doctoribus (cum quibus negotium & lis nobis hic non est) contra solos hæreticos agimus, & hoc temerario suo judicio errare, & demonstrare non posse, Beatissimam Virginem in peccato fuisse conceptam, solutione argumentorum, quæ ex S. Scriptura afferunt, manifeste ostendemus. Itaque

XXIII. Respond. Ad 1. probationem ex Scriptura. Ab his, & quibuslibet alijs similibus S. Scripturæ generalibus propositionibus eximendam semper esse B. Virginem Mariam, idque non fieri absque sufficienti firmoque fundamento. *Suadetur. 1.* Ex ipsâ S. Scriptura univ. leges non univ. saliter accipientes. Esther 15. v. 12. Assverus sic alloquitur Reginam Conjugem suam Esther, quæ eoram illo contra legem latam comparverat non vocata: *noli timere, non morieris, non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Verum si pro omnibus, quomodo non etiam pro Esther? quia nimirum illa non debuit in omnium censum communi æstimatione referri, quod multo melius in Mariam quadrat, ut, quam DEUS a deo super omnes creaturas evexit, nullis harum legibus, pænis, lac juribus illius perfectio mensusurari debeat. *Suadetur. 2.* Ex Concilio Tridentino in decreto de peccato originali. Cum præmississet, Adamum peccatum in omne genus humanum transfudisse: & rursus cum dixisset, peccatum propagatione transfusum omnibus inesse, mox adjicit, *sua intentionis non esse, B. Virginem in*

eo decreto comprehendere. Si ergo S. Concilium univ. verales propositiones non vult in sua univ. litate accipere, quatenus B. Virgini aliqua inde labes peccati aspergi videtur, An non firmum fundamentum est, negandi univ. litem quibusvis alijs propositionibus, ex quibus aliquid peccati & turpis notæ (quale est peccatum originale & proximum ejus contrahendi debitum) eidem Virgini injuri conspiciatur. *Suadetur. 3.* ex Patribus & Scholasticis, quos copiose adducunt Perlinus & Salazar, sufficiat nobis unus D. Augustinus de Virgin. assumpt. Ser: 3. ita loquens: *non immerito Maria excipitur à quibusdam generalibus verâ asimatione, quam tanta servat gratia, & extollit prerogativa.* Ne Scholastici hic desiderentur, pro mille unus stet D. Thomas, qui 3. P. q. 27. a. 1. ad 2. apertè docet, legi communi non ita Deum alligare potentiam suam, quin aliquos ex speciali gratiâ subinde excipiat. Quos autem potius, quam Beatam virginem Matrem suam? *Suadetur demum. 4.* ex receptissimo illo axiomate: *leges univ. versales non excludunt privilegia particularia.* Quamvis igitur in multis offendamus omnes, & univ. si nascamur filij iræ, ut loquitur S. Scriptura, id tamen non impedit, quin omnium consensu B. V. Maria fuerit divinitus præservata à peccato actuali, & ante Nativitatem sanctificata. Cur ergo non potuerit a pacto inter DEUM & Adamum inito eximi, & sic ab omni omnino labe contrahenda præservari?

XXIV. Respond. Ad 2. ex Patribus. hos ex omnibus sæculis surgentis Ecclesiæ apertè pro nostra sententiâ stare, ut supra jam diximus. Quando ergo aliqui ex P. P. asserunt, solum Christum fuisse immunem à macula originali, loquuntur de immunitate vi Conceptionis, absque viro scilicet factæ; B. Virgo autem non fuit libera ex vi præcisæ conceptionis, sed ex speciali Christi gratiâ, ac privilegio; quæ eadem gratiâ subinde quoque latiore loquendi modo dicitur ab iisdem mundata, purificata, & purgata ab omni contagione etiam peccati originalis, id est, præservata ab illa sorde. Alij, quando verbo significant, B. Virginem contraxisse originale peccatum, loquuntur non de actuali contractione, sed aptitudinali seu debito contrahendi, & quidem remote solum. Quo modo etiam intelligendi sunt, quæ B. Virginem dicunt obnoxiam fuisse peccato originali: item qui ajunt, eandem habuisse carnem peccatricem, id est, aptam peccato contrahendo. Epistolam inter opera S. Bernardi 174. ad Canonicos Lugdunenses, quæ incipit: inter Ecclesias, & reprehendit Canonicos istos, quod Immaculatæ Conceptionis celebritatem inconsulto Romano Pontifice invexerint, non esse D. Bernardi, ut sibi Salazar c. 35. n. 42. & multi alij persuadent, sed cujusdam Nicolai hominis subdoli, qui ipsi ab Epistolis fuit: neque istum S. Patrem à vera nostraque sententiâ unquam dissenisse, fuse ostendit P. Joannes Perlinus dist. 10. c. 12. Et. Dist. 12. c. 5. Sufficiat hic unicus ejus locus Sermonè de verbis Apocal. ubi de B. V. sic scribit: *candidissimus sanè & calidissimus hujus mulieris amictus, cujus omnia tam excellenter irradiata noscuntur, ut nihil in eâ non dico tenebrosum, sed obscurum saltem aut minus lucidum, sed ne tepidum quidem aliquid, aut minus ferventissimum liceat suspicari.* At quomodo B. Virgo non fuisset minus lucida, imò tenebrosa, si unquam peccato originali subsuisset; cum de

ijs, qui aliquando in peccato fuere, Paulus dicit ad Ephes. 5. v. 8. *eratis aliquando tenebra, nunc autem Lux in Domino.*

XXV. Quando demum Patres universim pronuntiant, omnes in Adamo peccasse, & exceptionem solius Christi esse peculiarem affirmant, hoc ipso quod ab universalibus propositionibus exceperint explicitè Christum, exceperunt idem implicitè B. Virginem, quia quodammodo Mater & Filius una sunt caro ad eum modum, quo SS. Augustinus, Hieronymus & alij Patres ajunt, plerasque sententias ex his, quæ genes. 2. & 3. de viro dictæ sunt, ad mulierem extendi, & ampliari; nimirum illas: *ad similitudinem Dei fecit illum: in sudore vultus tui vesceris pane tuo: pulvis es, & in pulverem reverteris &c.* Cum ergo ille primus Adam fuerit umbra secundi: & Evæ quoque Maria similitudinem gesserit, haud à verò alienum est dicere, in Christo excipi simul & excludi Mariam ab universali lege & pacto, quæ reliquos homines sub peccato concludunt. Quod si nonnulli ex Patribus & Theologis antiquis aliqua dixissent, quæ mitiorem explicationem non facile paterentur; doctrina, quam tot hodie Sanctitate & sapientia viri tradunt, & amplectuntur, non idcirco rejicienda est. Quis enim dicat, Veteres omnia scivisse, nec quicquam amplius è secretioris doctrinæ fundamentis erui posse, quod mirabilem DEI providentiam, altissimamque rerum dispositionem apertius declaret? quod infinitam passionis meritorumque Christi vim & efficaciam clarius ostendat? Quod incredibilem DEI Genitricis Puritatem sanctitatemque amplius manifestet? Aut divina Sapientia omnes suos thesauros in veteres effudit nihil posteris reservando? multa veteribus planè ignota, hodie per Ecclesiam certa & definita sunt. Unde pulchrè S. Gregorius Hom. 16. in Ezechiel ait: *per intervalla temporum crevit scientia Patrum.*

XXVI. Respond. Ad 3. Negando sequelam Maioris cum Salazar c. 24. à n. 115. Perlino dist. 12. c. 1. & alijs. Nam non defunt graves Theologi, qui velint ad veram & genuinam redemptionis proprietatem universim neque peccatum originale, neque debitum hujus contrahendi esse necessarium; siquidem neutrum illorum Adamus & Eva habuerunt, & tamen verè & propriè à Christo redempti sunt; quatenus ab actualibus expiati & mandati fuerunt. Atqui in redemptione hominum ab actualibus culpis ex communi omnium Theologorum consensu excellentior & dignior est redimendi modus, qui à lapsu præservat, quam qui ab hoc jam facto iterum erigit. Ergo licet B. Virgo Maria non habuerit originale peccatum, nec debitum hujus contrahendi utpote in pacto DEI cum Adamo non inclusa, fuit tamen verè redempta, nempe ab actualibus & personalibus, in quæ incidisset, si ex Christi passione ac meritis non fuisset præservata. Imò cum B. V. Maria vi naturæ & originis suæ habuerit aptitudinem originalis labis contrahendæ, ab ipso etiam originali peccato fuit redempta, rigorosè hanc vocem accipiendo, non quasi in istud fuisset lapsa, sed ne laboretur in illud; quam præservativæ redemptionis formam D. Dionysius de diu. Nom. sic exprimit: idcirco eam redemptionem etiam appellant Theologi ex eo, quod non finit ea, quæ sunt, ad id cadere, ut non sint. Plura de hoc in Disput. mea vit.

XXVII. Respond. 4. Ad 4. Probationem. Negando Antecedens, fuisse scilicet B. Virginem Mariam obnoxiam penalitibus, quæ talibus Pro cuius intelligentià advertendum ex communi Theologorum. Famem, sitim, mortem, & similia dupliciter spectari posse. 1. prout sunt naturales quædam naturæ humanæ affectiones; hoc ipso enim, quod homo ex contrarijs inque se mutuo agentibus rebus & virtutibus constetur, oportet ipsum famere, sitire, male beneque habere, ac tandem corrumpi. 2. prout eadem naturæ humanæ fragilitates post violatum pactum & culpam commissam à Deo toti humanæ naturæ in penam & maledictionem aliquam determinatæ sunt; sic etiam reptare supra peccatus, & comedere terram, erat naturale serpenti, hoc ipsum tamen in maledictionem ei est versum postquam Evam deceperit, ut ex communi Patrum sententia tradit Cornelius à Lapide c. 3. Genes. v. 4. priori modo sensit B. V. fragilitates humanas mortem scilicet, famem, sitim &c. non posteriore, hoc est, quatenus erant penalitates quædam peccato originali à DEO inflictæ. Hinc SS. Patres quoties Beatissimam Virginem affirmant mortis legi obligatam, non culpæ, sed naturæ tantum meminerunt. Videri possunt apud Salazar c. 47. n. 8. Sufficiat nobis S. Damascenus in orat. 1. de dormit. Virginis, ubi quærens, *quo pacto*, inquit, *quæ in partu natura leges exceperat, nunc ipse legibus subest, atq; immaculatum corpus morti subiacet*; respondet mox in hæc verba: *oportebat illud exulæ mortalitate induere incorruptionem, præsertim cum nec ipse quidem Dominus mortis periculum facere recussit.* Ecce solius naturæ, non culpæ fit mentio. Hisce obviare viderit S. Augustinus, qui in Psalm. 34. sic scribit: *etenim ut celerius dicam, Maria ex Adamo mortua est propter peccatum Adæ, Adam mortuus est propter peccatum. Et caro Domini, ex Maria mortua est propter delenda peccata.* Verum non obstat. Nam dicitur B. Virgo non ideo mortua propter peccatum, quasi peccati rea fuerit, atque inde necessitatem moriendi incurrerit, sed quia cum peccatum omnibus hominibus heriperit remedium, quo vitam perennem ducere possent, nempe Arborem vite, ipsa quoque Virgo ex hominibus & inter homines nata remedio illo caruit, atque idcirco, ex naturali suâ conditione morti subiacuit; inquam sensum ipse S. Pater se explicat Serm. 3. de Assumpt. B. Virginis aïens, *memores enim conditionis humane mortem illam subisse temporalem dicere non memimus, quam idem certè ejus filius, qui & DEUS & homo, lege sortis humane sustinuit: & hoc quia homo de ejus susceptus & profusus est utero.* Est tamen ingens adhuc discrimen inter Beatissimam virginem, & Christum Dominum; quia hic licet mortale corpus induerit, ejus tamen anima erat Beata, atque ideo animæ beatitudo connaturaliter posebat, ut corpus illud inter alias gloriæ dotes immortalitatem capesseret; quia simul DEUS erat & homo, atque adeo poterat suam ipse vitam tueri, ac in ævum producere solus inter mortuos liber; siquidem nulla illum lex, nullum jus ad mortem subeundam adigebat, sed ipsi mori liberum æque ac voluntarium erat. Quæ alia obijciuntur contra Immaculatam B. Virginis Mariæ Conceptionem aut nullius sunt momenti, aut certè ex dictis facillimè solvuntur. Facessant igitur hæretici, seseque erroris & peccati accusent; dum assertam B. V. Mariæ Immaculatam Concep-

Conceptionem temere velut errorem contra S. Scripturam proclamant. Non habet purissimum, sed ostendit maculas, Speculum.

XXVIII. Error (juxta plerosque DD. Cathol.) sextus est: Parvuli absque Baprisimo ex hac vita decedentes pœnis non tantum dampni, sed etiam sensibilibus ignis æterni tormentis plectuntur. Ita moderni hæretici Lutherani & Calvinistæ apud Gerhardum L. 2. part. 3. à fol. 455. & Amef. Tom. 4. à fol. 29. quos sequitur Cornelius Jansenius Iprensis. Tom. 2. L. 2. de statu Naturæ lapsæ. c. 25. colum. 420. ubi ait: *longè ab Augustini & Ecclesiastice mente fortassis recesserunt Scholastici, qui parvulis sine Baprisimo morientibus immunitatem à sensibilibus pœnis ignis æterni tribuerunt.* Probant. Tum quia parvuli isti sunt verè damnati, juxta illud ad Rom. 5. v. 18. *per unius delictum in omnes homines in condemnationem.* Tum quia Concilium Florentinum in decreto unionis dicit, *illorum animus, qui cum solo peccato originali decedunt, mox in infernum descendere.* Tum quia S. Augustinus Serm. 14. de verbis Apost. dixit: *parvulos in ignem æternum & combustionem æternam,* Tum quia parvuli non intrabunt in beatitudinem æternam. Ergo in ignem æternum; etenim in has solum duas classes Christus in Evangelio dicitur aliquando divisurus universum genus humanum.

XXIX. Errori huic apertè adversatur Innocentius III. supra §. 15. adductus, ubi planè definire videtur, *panam peccati originalis solam esse carentiam visionis DEI.* Et certè non videtur divinæ bonitati consentaneum, eos æternis cruciatibus addicere, qui nullum actuale peccatum commiserunt; cum pœna sensus juxta D. Thomam conversioni ad creaturas principaliter respondeat: & ideo delinquenti infligatur, ut ordò per peccatum læsus restaretur, dum invitus sentire cogitur, ordinem naturæ suæ perturbari, qui ordinem universæ naturæ debitum peccando violavit. Ad hæc pœna sensus in inferno infligitur ad puniendam illicitè percepta & quæsitæ gaudia in hac vitâ, secundum illud Apocal. 18. v. 7. *quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & luctum.* Atqui infantes cum solo originali decedentes nulla gaudia in hac vitâ illicitè quæserunt, aut perceperunt. Ergo &c. Unde communis etiam PP. & DD. sententiâ prædictos infantes à pœna sensus eximit.

XXX. Respond. Ad 1. parvulos puniri pœnâ dampni, hoc est, privatione visionis DEI, quâ pœnâ potest affligi ille, qui solum in alienâ voluntate peccavit; quia est mera subtractio, & denegatio alicujus boni absolute non debiti: nec infantes in aliam nisi in hanc pœnam in Scripturâ damnati leguntur. Dicunt Adversarij, privationem boni indebiti non esse ullo modo pœnam. Respond. esse pœnam, quando quis erat proximè ad illud bonum destinatus; per hoc enim privatio ejusmodi boni potest esse materia tristitiæ, nisi hæc per accidens impediatur. Ad 2. Concilium Florentinum nomine *inferni*, non intelligere locum damnatorum, sed Limbum puerorum. Nam Hebræi omnem locum subterraneum etiam sepulchrum vocant infernum. Sunt autem intra terram tres cavernæ; prima & infima circa centrum caverna est infernus, & locus damnatorum: secundus & remotior locus est purgatorium: tertius & altior est limbus non baptizatorum; ubi tamen non in perpetuum manebunt, sed post finem mundi ex illâ specu extra-

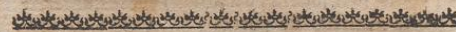
hentur supra terram, ubi vitam felicem agent in perpetuum immortalitate donati, scientijs infusus illuminati, & contemplatione perpetuâ occupati, in quâ Philosophi naturalem beatitudinem collocabant. Ita P. Didacus Ruiz, de voluntate DEI disp. 61. Sect. 4. n. 3. Quamvis alij aliter non nihil sentiant, quos alibi adduxi Ad 3. D. Augustinum apertè stare pro nobis L. 5. contra Julianum, cujus verba supra §. 15. retulimus. Unde ex serm. 14. itidem citato plus non convincitur, quàm S. Patrem aliquando dubium hæsisse; quandoquidem in epist. 28. ad Hierony. ita scribit: *cum ad pœnas ventum est parvulorum, magis mihi crede, coarctor angustijs, nec, quod respondeam, prorsus invenio. Docè ergo quid sentire, quid dicere, debeamus.* Sed hoc dubium S. Pater postea deposuit, & si etiam in eo persistisset, alios ipsi P. P. quos supra adduximus, opponimus. Ad 4. hæc & similia fuisse à Christo dicta & intellecta de adultis, quibus tunc prædicabat, ut colligitur ex adiectis: *esurivi enim, & non dedistis mihi &c.* quod utique parvulis non potest obijci. Et hæc de peccato originali.

CONTROVERS. LXI.

DE PECCATO ACTUALI.

Diximus ad initium prioris Controversiæ, peccatum esse triplex Naturæ, Artis & Moris, atque de solo postremo nos hic agere. Et quamvis Malum, Peccatum & Culpa inter se differant; velut superius & inferius; eo quod Malum significet defectum in quacunquè re. Peccatum verò defectum in quavis operatione: Culpa denique defectum in Actione morali. In præsentia tamen, ubi de malo & peccato morali agitur, hæc tria inter se convertuntur, si modò de malo morali formaliter loquamur, etenim aliàs sæpe aliquid dicitur moraliter malum aut effective solum, uti vitium: aut objective seu materialiter, uti motus turpis indeliberatus; quæ tamen propriè culpæ & peccata non sunt.

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

Doctrina prima. Peccatum Actuale est actus moralis malus. Ita S. Thomas 1. 2. q. 172. 6. ubi ait, peccatum nihil aliud esse, quàm actum humanum malum. Dicitur 1. Actus moralis, seu humanus, id est, intrinsecè & formaliter liber, elicitus cum advertentia ad dictamen rationis seu prudentiæ. Debet autem omne peccatum esse actus liber, quia partim peccanti imputatur ad vituperium & pœnam, partim quia omne peccatum est contra conscientiam rectam, & dictamen conscientiæ dissuadens peccatum, & suadens oppositum tanquam melius & debitum fieri. Si autem peccatum esset necessarium, & oppositum esset impossibile, ratio suadens unum fieri & alterum omiti, esset non recta, sed stulta, idemque faceret, quod

Ecc 2 is, qui